

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Илия Николов Илиев,
Пловдивски университет „Паисий Хилендарски“
Член на НЖ съгласно заповед на ректора № Р33-630/19.02.2021г.

относно материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност ‘доцент’ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”

по област на висше образование: 4. Природни науки, математика и информатика

професионално направление: 4. 3. Биологически науки

научна специалност „Молекулярна биология“ за нуждите на катедра „Физиология на растенията и молекулярна биология“, Биологически факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“

В конкурса за „доцент“, обявен в обявен в ДВ бр. 99 от 20.11.2020 г. и на интернет-страницата на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”, участват гл. ас. д-р Елена Димитрова Апостолова-Кузова и гл.ас. д-р Тихомир илиев Въчев и двамата от катедра „Физиология на растенията и молекулярна биология“ от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски”.

1. Общо представяне на процедурата и кандидатите

Представеният от гл. ас. д-р Елена Апостолова комплект материали (в хартиен и електронен вид) е в съответствие със ЗРАСРБ и Правилника за развитието на академичния състав на Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ и включва всички необходими документи за участие в конкурса.

Представените от гл. ас. Елена Апостолова материали за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ включват 14 научни публикации в реферирани научни списания с импакт фактор и 10 научни публикации в реферирани научни списания без импакт фактор, които не са включени в научните публикации за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Към представените материали за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ са включени 3 глави от книги и 2 учебни помагала, които са резултат от научната активност на кандидата след

заемане на академичната длъжност „главен асистент“. Гл. ас. Апостолова е водещ автор в 10 научни труда. Общият импакт фактор от статиите на д-р Апостолова е 27.

Представените от гл. ас. Тихомир Вълчев материали за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ включват хабилитационен труд – монография, чийто статут предстои да се рецензира по съдържание и определение съгласно ЗРАС, публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд и 18 научни публикации в реферирани научни списания, които не са включени в научните публикации за придобиване на образователната и научна степен „доктор“. Към представените материали за участие в конкурса за заемане на академичната длъжност „доцент“ са включени 7 глави от книги, чийто статут предстои да се рецензира по съдържание и определение съгласно ЗРАС, тъй като четири от тях са публикации в сборници от конференции, а обемът им варира между 4 страници и 21 страници. Представени са и 3 учебни помагала, които са резултат от научната активност на кандидата след заемане на академичната длъжност „главен асистент“. Гл. ас. Вълчев е водещ автор в 3 научни труда. Общият импакт фактор от статиите на д-р Вълчев е 10,40.

В своите документи д-р Вълчев представя екземпляр от дисертация за получаване на научната степен „Доктор на науките“, която използвам само като информация за разграничаване на публикуваните материали при получаване на различни научни степени и звания. Считаю, че този материал не подлежи на рецензиране, поради проведената защита след крайния срок на подаване на документите за настоящия конкурс.

2. Кратки биографични данни на кандидатите

Главен асистент д-р Елена Димитрова Апостолова е родена на 04 август 1977г. Завършва висше образование с отличен успех през 2001г. след шестгодишен период на обучение по специалност „Биология“ със специализация „Растителни биотехнологии“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ (магистър). През 2002 г. придобива професионална квалификация магистър по специалност информационни технологии и получава свидетелство от Център за специализация и квалификация към ПУ „Паисий Хилендарски“. През 2007 успешно защитава дисертационен труд на тема „Зависимост между признаците на семената и някои характеристики на растенията при *Phaseolus vulgaris* L.“ и получава диплома за ОНС „Доктор“. Трудовият стаж на кандидата по специалността с обучението ѝ в докторантура надвишава 9 години и е придобит на следните позиции – биолог и редовен докторант (2003-2007) в Аграрен университет,

секция „Селекция и семепроизводство“, асистент в ПУ „П.Хилендарски“ (2011-2012) и главен асистент от 2012 до настоящия момент. Специализирала е шест месеца в лаборатория по растителни биотехнологии в университета в Алгарве, Португалия през 2004г. и през 2009г. в лаборатория по генетика на развитието и биотехнология в Университета във Виена (UNIVIE).

Главен асистент д-р Тихомир Илиев Въчев е роден на 09 януари 1981г. Завършва висше образование бакалавър по специалност „Биология“ в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ през 2005г. и магистратура „Молекулярна биология и биотехнологии“ с отличен успех през 2008г. През 2012 г. успешно защитава дисертационен труд на тема „Взаимодействие между виroidи potato Spindle Tuber Viroid (PSTVd), паразитно растение Orobanche ramosa и домати като техен гостоприемник“ и получава диплома за ОНС „Доктор“. Трудовият стаж на кандидата по специалността започва през 2007г. като биолог към катедра „Физиология на растенията и молекулярна биология“, където се обучава и в доктурантура. В момента е назначен на длъжност главен асистент към катедрата.

3. Обща характеристика на дейността на кандидатите

Представените от гл. ас. Апостолова научни активности напълно съответстват на минималните национални изисквания за ПН 4. 3. Биологически науки.

По критерий А (мин. 50 т.) – 50 точки

Има придобита ОНС доктор по научна специалност „Селекция и семепроизводство на културните растения“ през 2007г. след защита на дисертационен труд на тема „Зависимост между признаците на семената и някои характеристики на растенията при *Phaseolus vulgaris* L.“ и получава диплома за ОНС „Доктор“.

По критерий В (мин. 100 т.) – 100 точки

Представени са еквивалентен брой публикации покриващи точките за хабилитационен труд. Те са 4 на брой от категория Q1 с общ импакт фактор 10,822 и не повтарят представените за придобиване на образователната и научна степен „доктор“, и за заемане на академичната длъжност „гл. асистент“.

По критерий Г (мин. 200 т.) – 320 точки

По показател 7 са включени 15 публикации в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), които са в категории Q1 – Q4 и с общ импакт фактор 18,925. Редукцията на точките следва от трите публикации, които са в списания без IF, но липсва и SJR и носят по 10 точки.

По показател 8 д-р Апостолова представя три глави от книги – едната в Handbook of Plant and Crob Physiology (CRC Press Taylor&Francis Group), втората в Plant Epigenetics и третата в сборник статии „Нанонауки и натотехнологии“.

По показател 9 д-р Апостолов представя удостоверение за създаване на нов сорт фасул, което се признава за изобретение.

По критерий Д (мин. 50 т.) – 306 точки

Включва 153 цитирания в научни издания, монографии, колективни томове и патенти, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus).

По критерий Е – 165 точки

Критерий «Е» не е задължителен за оценяване при заемане на длъжност «Доцент», но от гледна точка на коректност съм изчислил колко точки носят те на д-р Апостолова, за да се сравнят с подадените данни от страна на д-р Въчев.

Представените от гл. ас. Въчев научни активности съответстват на минималните национални изисквания за ПН 4. 3. Биологически науки.

По критерий А (мин. 50 т.) – 50т.

Има придобита ОНС доктор по научна специалност „Молекулярна биология” през 2011г. след защита на дисертационен труд на тема „Взаимодействие между виroidи potato Spindle Tuber Viroid (PSTVd), паразитно растение Orobanchе ramosе и домати като техен гостоприемник“ и получава диплома за ОНС „Доктор“.

През 2016г. защитава втора дисертация на тема «Анализ на експресионния профил на некодиращи МиРНК гени при пациенти със шизофрения посредством широкомащабен ймийрнк майкроарей анализ и високо специфичен количествен RT-PCR” по докторска програма «Генетика» и получава втора диплома ОНС доктор.

Тъй като минималното и задължително и достатъчно изискване за преминаване в по-висока научна степен и научно звание е да има една защитена дисертация за получаване на ОНС «Доктор», приемам за изпълнено изискването при наличие на една защитена дисертация. С оглед спазване принципа на равнопоставеност в конкурса приемам присъждане на 50т. за присъждане на ОНС «Доктор».

По критерий В (мин. 100 т.) – 100 точки

По показател 3 гл. ас. Въчев представя монография «Разстройства от аутистичния спектър през погледа на съвременната медицина, бъдещи терапевтични перспективи и молекулярно-генетични аспекти на изследване», 173стр., 2021г., УИ «Паисий Хилендарски» с ISBN 978-619-202-637-0. Книгата съдържа 3 стр. съдържание, 124 стр. текст и 43 стр библиографска справка. Прави впечатление, че при отпечатването не е спазен БДС стандарта за количество печатни знаци, брой редове и разстояние между редовете, което от своя страна води до некоректно отразяване на общия обем. По определение за монография, даден в ЗРАСРБ, се разбира „ т.10. (нова - ДВ, бр. 30 от 2018 г., в сила от 05.05.2018 г.) „Монография" е публикувано научно издание, което съдържа пълно и всестранно изследване на определен предмет, проблем или личност, написано от един или от няколко автори, придържащи се към един и същ възглед. **Монографията е научен труд, който не повтаря или обобщава съществуващото знание**, който има научен редактор и/или научни рецензенти, притежава ISBN и е в обем не по-малък от 100 стандартни страници с 1800 знака на страница. Тя съдържа разгърнато съдържание, изчерпателна библиография, като в текста има позовавания на други научни трудове“.

Предложеният труд за монография съдържа литературна справка по темата, но не представлява цялостен научен труд със собствена хипотеза, не се посочват и цитират собствени научни изследвания, които биха могли да се приемат и рецензират в контекста на настоящия конкурс и да се отчете собствен принос на кандидата за покриване на изискването, заложено по критерий В. Ето защо считам, че този критерий от минималните изисквания не е изпълнен от кандидата д-р Т. Въчев чрез представения материал. С цел да се покрие този показател приемам за удачно прехвърлянето на 5 публикации от показател 7, които са с Q2.

По критерий Г (мин. 200 т.) – 239 точки

По показател 6 гл. ас. Въчев е представил две публикувани книги:

1. Взаимодействие между виroidи potato Spindle Tuber Viroid (PSTVd), паразитно растение *Orobanche ramosa* и домати като техни гостоприемник, 2021г, 89 стр. УИ «Паисий Хилендарски» с ISBN 978-619-202-640-0;
2. Анализ на експресионния профил на некодиращи микро РНК гени при пациенти с шизофрения. 2021г., 190 стр., УИ «Паисий Хилендарски» с ISBN 978-619-202-639-4.

И двете книги по същество представляват преиздаване на двете дисертации, защитени от Тихомир Вълчев за получаване на ОНС «Доктор» и според мен не представляват надграждане на научните изследвания след получаване на съответните дипломи. В двете книги са поставени като рецензенти членовете на съответните научни журита, както и са цитирани научните статии, в които авторът вече е публикувал получените от него резултати. Тъй като в сега действащия ЗРАСРБ и неговия Правилник не са дадени специфични дефиниции за подобен тип публикации, съдържанието на подобни книги е повече въпрос за тълкуване на автора спрямо неговото разбиране за морал в научните изследвания.

По показател 7 са включени общо 18 публикации, като десет от тях са в издания, които са реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus). Публикации под номера 7 и 8 от представения списък са представени само с писмо от редакционната колегия на списанието, но липсват копия на ръкописите, поради което аз не бих могъл да ги оценя по същество и по тази причина не приемам за рецензиране. Приемам за рецензиране публикации, които са разпределени в категории Q1 – 2 броя, Q3 – 2 броя, Q4 – 2 броя и 5 публикации, които са в списания без IF и без SJR фактор и носят по 10 точки. Общият импакт фактор на рецензираните статии по показател 7 е 8,95. Прави впечатление, че в три от тях д-р Вълчев е последен автор, а в една – първи автор. В шест от тях кандидатът е водещ автор. Общата ми оценка за представените публикации по показател 7 е, че се покриват минималните изисквания, но тяхната научна стойност значително отстъпва от тази на представените статии от другия кандидат.

По показател 8 д-р Вълчев представя за участие в конкурса 7 глави от книги. Първите две от тях са публикувани в Юбилеен сборник «Биологически науки за по-добро бъдеще» от 2021г. Това по същество е издание на статии от научен форум и далеч не представлява книга с отделни глави. Затова не приемам за рецензиране тези два материала като глави

от книги. По същата причина не приемам за рецензиране и представените материали под номера 6 и 7, защото са по същество публикувани доклади от конференции и не отговарят на представите за глави от книги. В заключение бих добавил, че не приемам за достоверно твърдението, че кандидатът д-р Вълчев след 9 години стаж в образователна и научна институция не знае какво точно представлява глава от книга. Според мен представените от него материали по показател 8 показват неуважение към Институцията, в която кандидатства за «Доцент» и към научното жури, което вероятно счита за недостатъчно компетентно за да оцени неговите постижения. Бих препоръчал на д-р Вълчев в бъдещите си научни изяви да не подценява нито своите колеги, нито Институциите в България.

По критерий Д (мин. 50 т.) – 86 точки

Д-р Вълчев представя списък от 43 цитирания в научни издания, монографии, колективни томове и патенти, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация (Web of Science и Scopus), с което покрива минималният брой точки по този критерий.

По критерий Е – 279 точки

Критерий «Е» не е задължителен за оценяване при заемане на длъжност «Доцент», но от гледна точка на коректност съм изчислил колко точки носят те на д-р Вълчев, за да се сравнят с точките на д-р Апостолова.

Изпълнение на допълнителните критерии на Биологически факултет на ПУ «Паисий Хилендарски»

А. Автор или съавтор на минимум две учебни помагала по съответното направление и специалност на обявения конкурс:

Гл. ас. Елена Апостолова е представила две ръководства, които напълно покриват този показател:

1. “Ръководство по биоинформатика”; Веселин Баев, Елена Апостолова, Евелина Даскалова, Георги Минков. ПУ Паисий Хилендарски; 2013, v1.03; ISBN: 978-954-423-835-3.

2. „Практикум по генно инженерство“; Самир Наимов и Елена Апостолова; ПУ Паисий Хилендарски; 2020; ISBN: 978-619-202-598-4.

Гл. ас. Тихомир Вълчев представя един учебник по Молекулярна медицинска генетика и три ръководства по Молекулярна биология, Молекулярна вирусология и Медицинска молекулярна генетика. По принцип може да се приеме, че изпълнява този показател. Имам обаче следните забележки: Представеният учебник по Молекулярна медицинска диагностика не е по дисциплина, която е включена в действащия учебен план на специалностите от бакалавърска степен на обучение, осъществявани в Биологическия факултет, чийто член е авторът. Автор е на ръководство по дисциплината «Молекулярна биология», чийто титуляр в Биологическия факултет е проф. Галина Яхубян, а упражненията се извеждат от поне още двама колеги. Счита за неколегиално отношение и проява на неуважение към Институцията и колегите издаването на ръководство по основна дисциплина без да се синхронизира с действащия учебен план и да се отчитат правилата на факултета, чийто член е авторът.

Б. Ръководство на най-малко 5 (пет) успешно защитили дипломанти по съответното направление на конкурса.

Гл. ас. Е. Апостолова представя списък с пет защитили дипломанти.

Гл. ас. Т. Вълчев представя списък с 9 защитили дипломанти.

В. Най-малко 5 (пет) години преподавателски трудов стаж.

И двамата кандидати представят документ, с който доказват изпълнението на този показател.

Г. Кандидатът да е участвал в поне 2 (два) научни проекта.

Гл. ас. Е. Апостолова представя списък от 12 проекта, в които е участвала.

Гл. ас. Т. Вълчев представя списък от 18 проекта, в които е участвал.

Д. Кандидатът да има административен опит(за последните 5 години)поне в една от изброените по-долу дейности: Участие в подготовка и процедурипо акредитация; Участие в дейности по осигуряване на качеството на обучението; Участие в подготовка на кандидатстудентска кампания; Участие в административни дейности, като комисия по атестация, етична комисия и др.; Други дейности.

И двамата кандидати представят доказателства за изпълнение на този показател.

Научни и научно-приложни резултати

Гл. ас. д-р Елена Апостолова има много активна и разнообразна дейност както в научните изследвания, така и в обучението на студенти.

Основните научни интереси на кандидатката са в областта на Молекулярна биология на растенията, които могат да бъдат групирани в няколко направления:

1. Регулация на генната експресия;
2. ДНК маркери и генотипиране;
3. Секвениране и аотиране на хлоропластни геноми;
4. Молекулярна екология;

Всички количествени показатели на критериите за заемане на академичната длъжност „доцент“, както национални така и специфичните изисквания на Биологическия факултет са изпълнени. Напълно съм съгласен с описаните от д-р Апостолова приноси. Според мен д-р Апостолова показва много добра публикационна активност, като при справка в SCOPUS нейният H индекс е 7. В над 30% от представените публикации Елена Апостолова е водещ автор.

Д-р Апостолова е ръководител на 1 научен проект, финансиран от ФНИ при МОН и е била член на научните колективи на 2 международни, 3 – финансирани от ФНИ на МОН и 3 – от ФНИ на ПУ и Аграрния университет. Член е на редакционната колегията на Journal of Bioscience and Biotechnology, издание на Биологическия факултет на ПУ „Паисий Хилендарски“. Със своята разностранна дейност (рецензии на статии в международни списания, участие в подготовка и провеждане на научни конференции и събития на Биологическия факултет, в организационни комитети на научни форуми, изнасяне на доклади на научни форуми и др.) тя активно работи за издигане престижа на Биологическия факултет.

Гл. ас. д-р Тихомир Въчев също показва много активна и разнообразна дейност както в научните изследвания, така и в обучението на студенти.

Основните научни интереси на кандидата са в две области; Молекулярна биология на растенията и молекулярно-биологична диагностика на аутизма, които трудно могат да се комбинират. Вероятно в хода на развитието на своята кариера д-р Въчев е потърсил нова тематика, която е много по-близка до медицинските науки. Това предполага и смяна

на колектива и ползването на специализирани лаборатории в областта на медицината. Научните приноси на д-р Въчев могат да бъдат групирани в две основни направления:

1. Изследване на специфичния профил на малки РНК молекули в паразитното растение *Pelipanche ramose* за установяване механизма на защита на растението срещу виroidна РНК инфекция.
2. Установява значението на разнообразието от малки РНК молекули в отговор на температурен стрес при *Arabidopsis thaliana*.

Основните количествени показатели на критериите за заемане на академичната длъжност „доцент“, както национални така и специфичните изисквания на Биологическия факултет са изпълнени. Приемам описаните от д-р Въчев приноси. Според мен д-р Въчев показва добра публикационна активност, като при справка в SCOPUS неговият H индекс е 8. В над 17% от представените публикации Тихомир Въчев е водещ автор. Прави впечатление, че афилиацията, с която се представя г-н Въчев при справка в СКОПУС е Институт по молекулярна биология и биотехнология, Пловдив, което лично мен силно ме смути. Като се има предвид, че в настоящия конкурс участва като преподавател от Пловдивския университет, този факт ме накара да си задавам множество въпроси относно забравени към момента чисто човешки норми на поведение като „коректност“, „достойнство“, „отговорност“ и други.

Д-р Т. Въчев успешно развива проектна дейност, като е участвал в 15 национални и 3 международни проекта. Активно работи със студенти, както и участва в организирани научни и образователни инициативи на Биологическия факултет.

Преподавателска работа и участие във финансирани договори

И двамата кандидати имат многогодишен опит като преподаватели в Биологическия факултет на Пловдивския университет. Учебната им работа е свързана със студенти от различни специалности на Биологически факултет и включва лекционни курсове и лабораторни упражнения (практически упражнения) за бакалавърска и магистърска степен на обучение. Изпълнили са изискването за представяне на минимум две учебни помагала.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от гл. ас. д-р Елена Апостолова отговарят на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав на Република България и на Специфичните допълнителни изисквания на Пловдивския университет.

При прегледа на представените документи и материали по конкурса от гл. ас. д-р Тихомир Въчев се установи, че не всички минимални изисквания по ЗРАСРБ са изпълнени, което наложи реструктуриране на материалите. Представеният материал като монография не отговаря на дефиницията, дадена в Допълнителните разпоредби, параграф 1, т.10 от ЗРАСРБ. Две от публикациите (№7 и 8 от списъка) са представени само с бележка за приемане за печат, но не е приложен пълният текст на ръкописите.

Двамата кандидати са представили достатъчно на брой публикации, които доказват формулираните от тях приноси от научен и научно-приложен характер. Прави впечатление, че д-р Апостолова участва в конкурса с много по-стойностни публикации, като се има предвид IF на списанията, в които са публикувани и общия брой на публикациите и факта, че е водещ автор в над 30% от тях. Д-р Въчев участва в конкурса с публикации, чието качество отстъпва в предвид списанията, в които са публикувани. Вероятно причината е в смяната на тематиката след 2013 година и навлизане в дебрите на медицинската генетика. При сравняване на общия брой точки на двамата кандидата д-р Е. Апостолова е събрала 941 точки, а д-р Т. Въчев - 754 т.

Въз основа на задълбочено проучване на всички представени материали по конкурса от двамата кандидата и оценка на техните научни, научно-приложни приноси и постижения в областта на учебната дейност давам своята положителна оценка за гл. ас. д-р Елена Димитрова Апостолова-Кузова и препоръчвам на Научното жури да изготви доклад до Факултетния съвет на Биологическия с предложение гл. ас. д-р Елена Димитрова Апостолова-Кузова да получи академичната длъжност „доцент” в Пловдивския университет „Паисий Хилендарски” по област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, Професионално направление 4.3. Биологически науки, Научна специалност - Молекулярна биология.

28.04.2021 г.

Изготвил становището:

(проф. д-р Илия Илиев)